

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ PAREIKŠTYS IR LICENCIJOS, TAIKOMOS SKAITMENINTO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAMS ELEKTRONINĖJE ERDVĖJE

Kalbėdami apie skaitmeninto kultūros paveldo (toliau – SKP) objektų sklaidą internete bei elektroninėje erdvėje, pakartotinių skaitmeninio paveldo panaudojimą ir šio panaudojimo plėtrą, neišvengiamai susidursime su intelektinės nuosavybės teisių (autorių turtinių ir neturtinių teisių, gretutinių teisių ir pan.; toliau – INT) klausimais. Dilemą, kaip suderinti kuo platesnio SKP objektų panaudojimo siekį su apribojimais, kylančiais iš vertybėms galiojančių INT, kultūros paveldą skaitmeninančios institucijos sprendžia nuolat. Akivaizdu, kad vartotojai privalo gauti informaciją apie vertybių INT būseną ir iš to kylančias panaudojimo sąlygas. Kita vertus, neretai ši informacija eiliniam vartotojui gali pasirodyti per sudėtinga – neaiškiai suformuluota, perkrauta teisiniais terminais ir subtilybėmis. Visa tai mažina norą pakartotinai naudoti SKP.

Išeitis iš šios situacijos – standartizuotos INT pareikštys (angl. *rights statements*). Jos ne tik eiliniam vartotojui suprantama kalba, aiškiai ir paprastai, pateikia informaciją apie skaitmeninių objektų panaudojimo galimybes ar palengvina pakartotinai naudoti tinkamų SKP objektų paiešką ir radimą paieškos sistemose, bet ir supaprastina atminties institucijų specialistų darbą tinkamai įvardijant šių objektų INT būseną. Skaitmeninio paveldo srityje labiausiai paplitusios *Kūrybinių bendrijų* (angl. *Creative Commons*; CC) ir *Rightsstatements.org* INT pareikštys bei licencijos, kurias ir pristatysime šiame tekste.

Kūrybinių bendrijų licencijos

Kūrybinės bendrijos yra pelno nesiekianti organizacija, apimanti pasaulinį partnerių tinklą, sukūrusi standartizuotas licencijų

sutartis, kurios yra viešinamos ir nemokamos. Šiomis licencijomis autoriai arba INT turėtojai apibrėžia teisinį savo kūrinių arba skaitmeninių objektų naudojimo režimą.

Kūrybinės bendrijos siūlo šešių tipų licencijas ir dvi viešo naudojimo (angl. *Public Domain*) žymas. Objektų panaudojimo sąlygos jose vizualiai atvaizduojamos specialiu simboliu ir licencijos santrumpa. Pagrindinis *Kūrybinių bendrijų* pareiškčių bruožas – jos visos, didesniu ar mažesniu atvirumo lygmeniu, suteikia galimybę objektą panaudoti kiekvieną kartą neatsiklausus autorių ir (ar) turėtojų teisių turėtojų leidimo. Skirtingai nuo tradicinio autorių teisių įstatymo (angl. *Copyright*), skelbiančio, kad „visos teisės saugomos“, *Kūrybinių bendrijų* licencijos taiko nuostatą „kai kurios teisės saugomos“. Tai reiškia, kad šios licencijos apriboja tik tam tikras licencijuoto objekto panaudojimo teises. Licencijos, visiškai ribojančios skaitmeninio turinio panaudojimą, *Kūrybinės bendrijos* neturi.

Kūrybinių bendrijų pareikštyse išskiriami šie pagrindiniai licencijuojamo turinio **panaudojimo sąlygų tipai**:

- **Priskyrimas (BY)** (angl. *Attribution*) – naudotojas privalo nurodyti autorystę, įdėti nuorodą į licenciją bei nurodyti, ar yra pakeitimų.
- **Analogiškas platinimas (SA)** (angl. *Share Alike*) – jeigu naudotojas perdirba, pakeičia ar kuria naujus kūrinius licencijuoto objekto pagrindu, jis platinti savo įnašą privalo su ta pačia licencija kaip ir originalas.
- **Nekomercinis (NC)** (angl. *NonCommercial*) – naudotojas negali naudoti licencijuoto turinio komerciniais tikslais.
- **Jokių išvestinių darbų (ND)** (angl. *NoDerivatives*) – jei naudotojas perdirba, keičia ar kuria licencijuotos medžiagos pagrindu, draudžiama platinti pakeistą medžiagą.

Šių naudojimo sąlygų tipų pagrindu paremtos šešios *Kūrybinių bendrijų* licencijos:

CC BY (Priskyrimas): leidžiama **dalintis** (kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiaje terpėje arba kitu formatu) ir **pritaikyti** (perdirbti, keisti ar kurti medžiagos pagrindu) bet kokiems tikslams, net komerciniams. Naudotojas privalo nurodyti autorystę, įdėti nuorodą į licenciją bei **nurodyti, ar yra pakeitimų**.

Visas licencijos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.lt>.

CC BY-SA (Priskyrimas, Analogiškas platinimas): leidžiama **dalintis** (kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiaje terpėje arba kitu formatu) ir pritaikyti (perdirbti, keisti ar kurti medžiagos pagrindu) bet kokiems tikslams, net komerciniams. Naudotojas privalo nurodyti **autorystę**, įdėti nuorodą į licenciją bei **nurodyti, ar yra pakeitimų**. Jeigu naudotojas perdirba, keičia ar kuria naujus kūrinius licencijuoto objekto pagrindu, jis platinti savo įnašą privalo su **ta pačia licencija** kaip ir originalas.

Visas licencijos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.lt>.

CC BY-ND (Priskyrimas, Jokių išvestinių darbų): leidžiama **dalintis** (kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiaje terpėje arba kitu

formatu) bet kokiems tikslams, net komerciniams. Naudotojas privalo nurodyti **autorystę**, įdėti nuorodą į licenciją bei **nurodyti, ar yra pakeitimų**. Jeigu naudotojas perdirba, keičia ar kuria licencijuotos medžiagos pagrindu, draudžiama platinti pakeistą medžiagą.

Visas licencijos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/deed.lt>.

CC BY-NC (Priskyrimas, Nekomercinis): leidžiama **dalintis** (kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiaje terpėje arba kitu formatu) ir **pritaikyti** (perdirbti, keisti ar kurti medžiagos pagrindu). Naudotojas privalo nurodyti **autorystę**, įdėti nuorodą į licenciją bei **nurodyti,**

nurodyti, ar yra pakeitimų.

ar yra pakeitimų. Be to, negalima naudoti licencijuoto turinio komerciniais tikslais.

Visas licencijos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.lt>.

CC BY-NC-SA (Priskyrimas, Nekomercinis, Analogiškas platinimas): leidžiama dalintis (kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiaje terpėje arba kitu formatu) ir **pritaikyti** (perdirbti, keisti ar kurti medžiagos pagrindu). Naudotojas privalo nurodyti **autorystę**, įdėti nuorodą į licenciją bei **nurodyti, ar yra pakeitimų**. Be to, negalima naudoti licencijuoto turinio komerciniais tikslais. Jeigu naudotojas perdirba, keičia ar kuria naujus kūrinius licencijuoto objekto pagrindu, jis platinti savo įnašą privalo su **ta pačia licencija** kaip ir originalas.

Visas licencijos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.lt>.

CC BY-NC-ND (Pritaikymas, Nekomercinis, Jokių išvestinių darbų): leidžiama dalintis (kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiaje terpėje arba kitu formatu). Naudotojas privalo nurodyti **autorystę**, įdėti nuorodą į licenciją bei **nurodyti, ar yra pakeitimų**. Be to, negalima naudoti licencijuoto turinio komerciniais tikslais. Jeigu naudotojas perdirba, keičia ar kuria licencijuotos medžiagos pagrindu, draudžiama platinti pakeistą medžiagą.

Visas licencijos tekstas: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.lt>.

Visos pirmiau išvardytos *Kūrybinių bendrijų* licencijos naudoja mos tiems objektams, kurių INT tebegalioja.

Be šių licencijų, *Kūrybinės bendrijos* siūlo dvi viešo naudojimo žymas:

CC0 (Atidavimas naudoti viešai; angl. *Public Domain Dedication*; „No Rights Reserved“):

naudojant CC0 žymą atsisakoma visų autorių teisių ar turimų gretutinių teisių ir kūrinys **atiduodamas** naudoti viešai. Naudotojas neat-siklausęs gali kopijuoti, modifikuoti, platinti skaitmeninį turinį, net ir komerciniais tikslais. Žinoma, šią žymą gali priskirti tik tie juridi-niai ir fiziniai asmenys, kuriems priklauso teisės į konkretų objektą. Visas žymos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.lt>.

Išsamesnė informacija: <https://creativecommons.org/choose/zero/?lang=lt>.

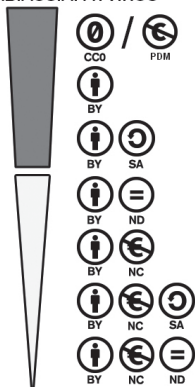
PDM (Viešo naudojimo žyma; angl. *Public Domain Mark*): ši žyma skirta seniems kūriniais, neturintiems žinomų autorių teisių

apribojimų visame pasaulyje, bei kūriniais, kuriuos autorių teisių turėtojai patvirtino sutinką pateikti viešai naudoti visame pasaulyje dar iki jų autorių teisių galiojimo pasibaigimo datos. Naudotojas neatsiklausęs gali kopijuoti, modifikuoti, platinti skaitmeninį turinį, net ir komerciniais tikslais. Ši žyma nepanaikina autoriaus **moralinės teisės** būti identifiikuotam kaip kūrinio autoriui ar teisės prieš-tarauti žeminančiam naudojimui.

Visas žymos sąlygų tekstas: <https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/deed.lt>.

Išsamesnė informacija: <https://creativecommons.org/choose/mark/?lang=lt>.

LABIAUSIAI ATVIROS

MAŽIAUSIAI ATVIROS

Kūrybinių bendrijų licencijų atvirumo lygiai

Aptartos *Kūrybinių bendrijų* licencijos ir viešo naudojimo žymos skiriasi licencijuojamo turinio atvirumo panaudoti lygiu. Paveikslėlyje kairėje „*Kūrybinių bendrijų* licencijų atvirumo lygiai“ licencijos suri-kiuotos atvirumo naudoti mažėjimo tvarka iš viršaus į apačią. Akivaizdu, kad atviriausias naudoti yra turinys su viešo naudojimo žymomis PDM ir CC0, kadangi netaikomi visiškai jokie turinio naudojimo apribojimai. CC BY ir CC BY-SA licencijos taip pat

priskiriamos prie turinį laisvai naudoti palankių licencijų tipų (pa-veikslėlyje pažymėta tamsesne spalva). Tuo tarpu kitos *Kūrybinių bendrijų* licencijos (CC BY-ND, CC BY-NC, CC BY-NC-SA ir CC BY-NC-ND) taiko daugiau apribojimų toliau naudoti licencijuojamą turinį, todėl turinys, kuriam priskirta viena iš šių pareikščių, nėra laikomas prieinamu laisvai naudoti. Visgi net ir šie mažiau atviri *Kūrybinių bendrijų* licencijų tipai suteikia kur kas didesnes gali- mybes naudotis taip pažymėtu turiniu nei tradiciniai autorių teisių (angl. *Copyright*) apribojimai.

***Rightsstatements.org* pareikščių tipai**

RIGHTS STATEMENTS

Rightsstatements.org siūlo dvylika standartizuotų pareikščių, ku- riomis visuomenei pateikiama skaitmeninių objektų elektroninėje erdvėje INT būseną bei panaudojimo galimybes. Šios pareikštys buvo sukurtos bendradarbiaujant didžiausioms SKP platformoms – Amerikos viešajai skaitmeninei bibliotekai (angl. *Digital Public Library of America*; <https://dp.la>) ir Europos kultūros paveldo plat- formai „Europeana“ (<http://www.europeana.eu>).

Rightsstatements.org pareikštys skirstomos į tris pagrindines kategorijas:

- taikomas objektams, kuriems galioja autorių teisės (angl. *In Copyright*);
- taikomas objektams, kuriems autorių teisės nebegalioja (angl. *No Copyright*);
- taikomas objektams, kurių autorių teisių būseną neaiški arba nežinoma.

Pareikštys, taikomos objektams, kuriems galioja autorių teisės:

In Copyright (InC; liet. autorių teisės saugomos): ši pareikštis gali būti naudojama žymėti

tiems objektams, kuriems autorių teisės ir (ar) gretutinės teisės tebegalioja. Institucija, viešinti objektą, yra arba INT turėtoja, arba įgaliota INT turėtojo leisti viešinti SKP objektą, arba objektas viešinamas atsižvelgus į tam tikras INT išimtis ar išlygas. Norint objektą panaudoti, būtinas INT turėtojo leidimas.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>.

In Copyright – EU Orphan Work (InC-OW-EU; liet. autorių teisės saugomos – ES

kūrinyms našlaitis): ši pareikštis skirta žymėti tiems objektams, kurie atitinka 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2012/28/ES dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo sąlygas. Pareikštis gali būti taikoma tik tiems objektams, kuriuos apima minėta Direktyva: knygoms, dienoraščiams, žurnalams, laikraščiams ar kitokiam rašytiniam turiniui bei kinematografiniams ar audiovizualiniams kūriniams ir fonogramoms (pastaba: Direktyva neapima fotografijos ir vaizduojamosios dailės). Be to, šią pareikštį gali naudoti tik Direktyvoje įvardytos institucijos: viešosios bibliotekos, švietimo įstaigos ir muziejai, archyvai, kino ar garsinio paveldo institucijos bei nekomerciniai viešieji transliuotojai, įsikūrę vienoje iš ES valstybių narių. Taip pažymėtas objektas turi būti užregistruotas ES kūrinių našlaičių duomenų bazėje (angl. *EU Orphan Works Database*), prižiūrimoje ES intelektinės nuosavybės tarnybos (angl. *European Union Intellectual Property Office; EUIPO*). Šia pareikštimi pažymėtų kūrinių naudojimas yra ribojamas, todėl reikia atsiklausti juos viešinančios institucijos leidimo.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/InC-OW-EU/1.0/?language=en>.

In Copyright – Educational Use Permitted
(InC-EDU; liet. autorių teisės saugomos –

leidžiama naudoti edukaciniais tikslams): ši pareikštis gali būti taikoma žymėti tiems objektams, kuriems autorių teisės ir (ar) gretutinės teisės tebegalioja. Institucija, viešinti objektą, yra arba INT turėtoja, arba įgaliota INT turėtojo leisti šį objektą naudoti edukaciniais tikslams, prieš tai specialiai INT turėtojo neatsiklausus. Norint objektą panaudoti kitiems tikslams, būtinas INT turėtojo leidimas.

Visas pareikštis tekstas: <http://rightsstatements.org/page/InC-EDU/1.0/?language=en>.

In Copyright – Non-Commercial Use Permitted
(InC-NC; liet. autorių teisės

saugomos – leidžiama naudoti nekomerciniams tikslams): ši pareikštis gali būti naudojama žymėti tiems objektams, kuriems autorių teisės ir (ar) gretutinės teisės tebegalioja. Institucija, viešinti objektą, yra arba INT turėtoja, arba įgaliota INT turėtojo leisti šio objekto panaudojimą nekomerciniams tikslams prieš tai specialiai INT turėtojo neatsiklausus. Norint objektą panaudoti kitiems tikslams, būtinas INT turėtojo leidimas.

Visas pareikštis tekstas: <http://rightsstatements.org/page/InC-NC/1.0/?language=en>.

In Copyright – Rights-holder(s) Unlocatable or Unidentifiable
(InC-RUU; liet. au-

torių teisės saugomos – nerastas arba nenustatytas autorių teisių turėtojas): ši pareikštis skirta žymėti tiems objektams, kuriems autorių teisės ir (ar) gretutinės teisės tebegalioja, tačiau po kruopščios paieškos nepavyko surasti arba nustatyti INT turėtojo. Ši pareikštis tinka naudoti tik tada, kai objektą viešinti institucija yra tikra, jog objekto INT tebegalioja. Tiems objektams, kurie atitinka 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2012/28/ES dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo sąlygas, ši pareikštis nenaudojama. Ja pažymėtų kūrinių panaudojimas

yra ribojamas, todėl reikia atsiklausti juos viešinančios institucijos leidimo.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/InC-RUU/1.0/?language=en>.

Pareikštys, taikomos objektams, kuriems autorių teisės nebegalioja

 CONTRACTUAL RESTRICTIONS *No Copyright – Contractual Restrictions* (NoC-CR; liet. autorių teisės nebegalioja – sutartiniai apribojimai): ši pareikštis skirta žymėti tiems viešo naudojimo (angl. *Public Domain*) objektams (t. y. tiems, kurių autorių teisių ir (ar) gretutinių teisių galiojimo terminas jau baigėsi), dėl kurių įsigijimo ar skaitmeninimo duomenų teikėjas sudarė atskiras sutartis, ribojančias trečiųjų šalių naudojimą šiais objektais. Tam, kad ši pareikštis būtų visiškai aiški, viešinančioji institucija turėtų pateikti atskirą nuorodą į puslapį, kuriame būtų aiškiai įvardyti sutartiniai apribojimai, taikomi naudoti objektą.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/NoC-CR/1.0/?language=en>.

 NON-COMMERCIAL USE ONLY *No Copyright – Non-Commercial Use Only* (NoC-NC; liet. autorių teisės nebegalioja – tik nekomerciniams tikslams): ši pareikštis skirta žymėti tiems viešo naudojimo (angl. *Public Domain*) objektams (t. y. tiems, kurių autorių teisių ir (ar) gretutinių teisių galiojimo terminas jau baigėsi), kurie buvo suskaitmeninti viešosios ir privačios partnerystės būdu, kai viena iš partnerystės sąlygų buvo numatyti objekto naudojimo komerciniams tikslams apribojimai trečiosioms šalims. Vartotojams leidžiama kopijuoti, modifikuoti, platinti, rodyti ar atlikti šiai pareikščiai priskirtą turinį nekomerciniais tikslais. Norint objektą panaudoti kitiems tikslams, būtina atsižvelgti į objektą paviešinusios institucijos nuostatus ir sąlygas.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/NoC-NC/1.0/?language=en>.

OTHER LEGAL RESTRICTIONS

No Copyright – Other Known Legal Restrictions (NoC-OKLR; liet. autorių teisės

nebegalioja – kiti teisiniai apribojimai): ši pareikštis skirta žymėti tiems viešo naudojimo (angl. *Public Domain*) objektams (t. y. tiems, kurių autorių teisių ir (ar) gretutinių teisių galiojimo terminas jau baigėsi), kurių laisvas naudojimas yra ribojamas tam tikru teisiniu reglamentavimu (pavz., kultūros paveldo arba tradicinės kultūros raiškos apsaugos priemonėmis). Tam, kad ši pareikštis būtų visiškai aiški, viešinančioji institucija turėtų pateikti atskirą nuorodą į puslapį, kuriame būtų detalizuojami apribojimai, taikomi objekto pakartotiniam naudojimui.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/NoC-OKLR/1.0/?language=en>.

IN THE UNITED STATES

No Copyright – United States (NoC-US; liet. autorių teisės nebegalioja – Jungtinėse

Valstijose): ši pareikštis gali būti naudojama žymėti tiems objektams, kuriems pagal Jungtinių Amerikos Valstijų įstatymus autorių teisės nebegalioja. Ši pareikštis neturėtų būti naudojama kūriniais nashlaičiams (t. y. tiems, kuriems, tikėtina, autorių teisės tebegalioja) arba tiems objektams, kurių autorių teisių būsenos viešinančioji institucija kruopščiai netyrė.

Visas pareikšties tekstas: <http://rightsstatements.org/page/NoC-US/1.0/?language=en>.

Pareikštys, taikomos objektams, kurių autorių teisių būseną netirta arba neaiški

COPYRIGHT NOT EVALUATED

Copyright Not Evaluated (CNE; liet. autorių teisių būseną netirta): ši pareikštis gali

būti naudojama žymėti tiems objektams, kurių autorių teisių būseną yra nežinoma ir viešinančios institucijos nebuvo kruopščiai ištirta. Norint gauti išsamią informaciją apie objekto naudojimo galimybes, būtina kreiptis į viešinančią instituciją.

Visas pareikštis tekstas: <http://rightsstatements.org/page/CNE/1.0/?language=en>.

 COPYRIGHT UNDETERMINED *Copyright Undetermined* (UND; liet. autorių teisių būseną neaiški): ši pareikštis gali būti naudojama žymėti tiems objektams, kurių autorių teisių būseną po kruopštaus viešinančios institucijos tyrimo negali būti galutinai nustatyta. Įprastai ši pareikštis yra naudojama, kai organizacija nežino svarbiausių detalių, būtinų autorių teisių būsenai tiksliai nustatyti. Norint gauti išsamią informaciją apie objekto naudojimo galimybes, būtina kreiptis į viešinančią instituciją.

Visas pareikštis tekstas: <http://rightsstatements.org/page/UND/1.0/?language=en>.

 NO KNOWN COPYRIGHT *No Known Copyright* (NKC; liet. žinomų galiojančių autorių teisių nėra): ši pareikštis gali būti naudojama žymėti tiems objektams, kurių autorių teisių būseną po kruopštaus viešinančios institucijos tyrimo negali būti galutinai nustatyta, tačiau viešinančioji institucija turi pagrįstų priežasčių manyti, jog objektui autorių teisės ir (ar) gretutinės teisės nebegalioja. Ši pareikštis neturėtų būti naudojama kūriniam našlaičiams (t. y. tiems, kuriems, tikėtina, autorių teisės tebegalioja) arba tiems objektams, kurių autorių teisių būsenos viešinančioji institucija kruopščiai netyrė. Norint gauti išsamią informaciją apie objekto naudojimo galimybes, būtina kreiptis į viešinančią instituciją.

Visas pareikštis tekstas: <http://rightsstatements.org/page/NKC/1.0/?language=en>.

Lyginant *Kūrybinių bendrijų* licencijas ir viešo naudojimo žymas bei *Rightsstatements.org* siūlomas pareikštis galima išskirti kelis esminius skirtumus:

- *Kūrybinių bendrijų* licencijos ir viešo naudojimo žymos elektroninėje erdvėje yra naudojamos visuotinai, nesiorientuojant į vieną konkrečią veiklos sritį, o *Rightsstatements.org* siūlomos INT pareikštys buvo sukurtos specialiai atminties institucijoms, nurodant SKP objektų INT būseną;

- skirtingai nuo *Kūrybinių bendrijų* atvejo, *Rightsstatements.org* pareiškštys nėra licencijos, t. y. *Rightsstatements.org* pareiškštys tik nurodo skaitmeninio objekto INT būseną ir jo naudojimo galimybes, bet pačių teisių nenustato;
- *Rightsstatements.org* pareiškštys nėra skirtos fiziniams asmenims jų sukurtiems kūriniams licencijuoti;
- *Rightsstatements.org* pareiškštys buvo kuriamos atsižvelgiant į tuos specifinius atvejus, kurių *Kūrybinių bendrijų* licencijos neapėria, todėl abu šie pareiškščių ir licencijų blokai puikiai vienas kitą papildo.

Kaip pasirinkti tinkamą INT pareiškštį ar licenciją?

INT pareiškščių ar licencijų pasirinkimo procesas kiekvienoje organizacijoje skiriasi. Renkantis INT pareiškštį ar licenciją, svarbu žinoti konkretaus skaitmeninio objekto autorių ir (ar) gretutinių teisių būseną, identifikuoti autorių teisių turėtojus ar perėmėjus bei išsiaiškinti sąlygas, kuriomis objektą leidžiama naudoti. Dauguma institucijų šią informaciją renka, tiria ir kaupia organizuotai. Be to, INT pareiškščių bei licencijų pasirinkimas priklauso ir nuo paties objekto tipo bei institucijos pozicijos SKP objektų viešinimo bei pakartotinio panaudojimo klausimais.

Galima išskirti keletą veiksnių, kuriuos verta apsvarstyti renkantis INT pareiškštis arba licencijas SKP objektams elektroninėje erdvėje:

- Ar INT pareiškštys / licencijos nustatomos pavieniems objektams, ar visai kolekcijai bendrai? Geriausias būdas išvengti nesusipratimų ir užtikrinti tinkamą SKP naudojimą yra INT pareiškščių / licencijų pasirinkimas kiekvienam objektui atskirai.
- Ar objektas yra viešo naudojimo (angl. *Public Domain*)? Nustatyti viešo naudojimo objektus padės įvairios skaičiuoklės (pvz., <http://outofcopyright.eu/>).
- Ar žinoma, kas yra objekto autorius, kūrėjas arba autorių teisių

turėtojas? Ši informacija padės nustatyti, į ką kreiptis norint gauti leidimą dalintis objektu elektroninėje erdvėje.

- Kokia yra jūsų institucijos pozicija dėl SKP objektų viešinimo elektroninėje erdvėje? Ar siekiate kuo platesnio SKP objektų viešinimo ir pakartotinio panaudojimo?

Renkantis tinkamiausią licenciją ar pareikštį, svarbu išsivardyti, kokiomis sąlygomis norima leisti vartotojams naudotis objektu elektroninėje erdvėje. Kelios paprastos klausimyno formos priemonės padės pasirinkti tinkamiausią INT pareikštį arba licenciją:

- *Kūrybinių bendrijų* licencijų parinkimo priemonė: <https://creativecommons.org/choose/?lang=lt>;
- „Europeanos“ INT pareikšties parinkimo priemonė: <http://pro.europeana.eu/get-involved/europeana-ipr/tools-resources/tools/the-europeana-rights-statement-selection-tool>.

Parengta pagal informaciją, pateiktą šiuose šaltiniuose:

- *Kūrybinių bendrijų* internetinėje svetainėje, <https://creativecommons.org/> (CC BY 4.0; žiūrėta 2016 10 21);
- *Rightsstatements.org* internetinėje svetainėje, <http://rightsstatements.org/> (CC0; žiūrėta 2016 10 21);
- „Selecting a rights statement“, *Europeana*, prieiga internete: <http://pro.europeana.eu/share-your-data/rights-statement-guidelines/selecting-a-rights-statement> (CC BY-SA 4.0; žiūrėta 2016 10 21).